

ת"פ 7498/11/14 - מדינת ישראל נגד עאקף אלצראיעה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 7498-11-14 מדינת ישראל נ' אלצראיעה ואח'

בפני : כבוד השופט אליהו ביתן
בעניין:

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשם: עאקף אלצראיעה

גזר דין

כללי

1. הנאשם הובא לדין יחד עם שלושה אחרים. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר, במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגדו, שעיקריהן הם כדלהלן:

במועד הרלוונטי לאירועים המתוארים בכתב האישום, יוסף אלעביד (להלן: "יוסף") שירת כחייל בשירות חובה בבסיס צה"ל בבא"פ דרום הסמוך לצאלים (להלן: "הבסיס"), ובינו לבין הנאשמים היתה היכרות מוקדמת. כשבוע לפני האירוע שיתואר להלן, יוסף קשר קשר עם הנאשם לגנוב מהבסיס רוס"ר מסוג "תבור" ולמכור אותו לאחרים תמורת 50,000 ₪. במסגרת הקשר ולשם קידומו, יוסף גנב מהבסיס רובה צה"לי מסוג "מיקרו תבור" עליו מורכבת כוונת צלפים "טרג'יקון", טעון במחסנית ובה 29 כדורי תחמושת 5.56 מ"מ (להלן: "הנשק"). בהמשך, הוא יצר קשר עם הנאשם ואמר לו להגיע לבסיס ולקחת ממנו את הנשק, והנאשם הגיע ברכבו לקרבת גדר הבסיס, קיבל מיוסף את הנשק ונסע מהמקום. בהמשך, הנאשם החזיק את הנשק בתא המטען ברכבו.

במסגרת הקשר ולקידומו, בתאריך 23.10.14 גנב יוסף מהבסיס רובה נוסף, מסוג "מיקרו תבור" שעליו כוונת "מארס" (להלן: "הנשק הנוסף"). יוסף ניסה ליצור קשר עם הנאשם ומשלא הצליח, יצר קשר עם הנאשם 2 וביקש ממנו להגיע לקחת את הנשק הנוסף. בהתאם לכך, הנאשם 2 הגיע לבסיס, לקח את הנשק הנוסף מיוסף ונסע מהמקום, והנשק הנוסף נותר למשמורת בחזקתו.

בהמשך לאמור, ובמסגרת הקשר שקשרו יוסף והנאשם, בתאריך 26.10.14 בשעות הצהריים, הגיע יוסף מהבסיס לרהט ונפגש עם הנאשם כדי לאתר רוכשים לשני כלי הנשק. במהלך הערב, נסעו הנאשם ויוסף ברכב כשהם מובילים עמם את הנשק, אספו את הנשק הנוסף מהנאשם 2, ונסעו ברחובות רהט, כשהנשקים ברשותם. הנאשם שוחח עם מספר אחרים שהתעניינו ברכישת כלי הנשק ולאחר שהנאשם ויוסף לא מצאו רוכש מתאים, הם הגיעו לביתו של הנאשם 3 ברהט ומסרו לחזקתו את שני כלי הנשק, על מנת שישמור אותם עבורם. לאחר זמן קצר, הנאשם קיבל הצעה כספית לרכישת אחד מכלי הנשק, והוא ויוסף לקחו את הנשק הנוסף

מהנאשם 3 ונסעו עם הנשק הנוסף ברכב על מנת למכרו לאחר. בלשי מג"ב דרום שהיו באותה העת בפעילות משטרתית יזומה, עצרו את הרכב, תפסו את הנשק הנוסף ועצרו את יוסף ואת הנאשם. בהמשך לכך, הנאשם 3 הבחין בתנועת כלי רכב משטרתיים ערה בסביבת ביתו, נטל את הנשק, עטף אותו בבד, הגיע במהירות לביתו של הנאשם 4, מסר לו את הנשק וביקש ממנו שישמור עליו. הנאשם 4 הניח את הנשק בתוך שק והחביא אותו במחסן הסמוך לביתו. בהמשך לכך, יוסף הוביל את בלשי המשטרה לביתו של הנאשם 3 והורה לו למסור לידיהם את הנשק הנוסף. והנאשם 3 הוביל את הבלשים לביתו של הנאשם 4, הנשק הנוסף נתפס על ידי הבלשים, והנאשמים 3 ו-4 נעצרו.

2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן כאמור, הוא הורשע בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); נשיאה והובלת נשק (שתי עבירות), לפי סעיף 144(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין; החזקת נשק (שתי עבירות), לפי סעיף 144(א) רישא וסיפא לחוק העונשין; גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין; וניסיון לסחר בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

3. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש. לבקשת הנאשם ובהסכמת התביעה, שירות המבחן התבקש לערוך תסקיר על הנאשם.

תסקירי שירות המבחן

שירות המבחן הגיש תסקירים על הנאשם, מהם עולים הדברים הבאים-

הנאשם בן 21, רווק. נעדר עבר פלילי. שהה כארבעה חודשים במעצר. טרם מעצרו עבד במסעדה בתל אביב כטבח והתגורר לסירוגין בבית הוריו בחורה ובדירת שותפים בתל אביב. סיים 12 שנות לימוד בחורה. תיאר תפקוד תקין במסגרת הלימודית. שלל בעיות או קשיים במסגרת ושלל אירועים חריגים בילדותו. למד כשנה במכללה הקהילתית בבאר-שבע, והפסיק את לימודיו בעקבות מעברו לתל אביב. תיאר כי בתקופה זו (2013) נחשף בהדרגה להתנהגות שולית וסביבה המעודדת נורמות של התנהגות פורצת גבול ושימוש באלכוהול וסמים, ובהמשך, בחודשים שקדמו למעצרו, תאר אורח חיים שולי והתמכרות, תוך שימוש יומיומי במגוון סמים ובאלכוהול.

ביחס לעבירות, טען, כי היה מודע לחומרתן, והסביר את התנהגותו כנובעת מן הצורך לממן את הסמים שצרך, מסוג קריסטל והרואין, ותחת השפעת הדחף לסם. הוא הביע צער וחרטה על ביצוע העבירות ושירות המבחן התרשם כי הוא מגלה הבנה ראשונית לנזק שיכל להיגרם לאחרים ולסיכון הכרוך בהתנהגותו העבריינית.

אשר לצריכת האלכוהול והסמים, הנאשם תיאר כי החל בצריכה של אלכוהול בגיל 18 בנסיבות חברתיות ובהדרגה הגביר את צריכתו. עם מעברו לתל אביב צרך אלכוהול בתדירות יומיומית ובכמויות גדולות. בגיל 20

החל לצרוך סמים מסוג קנאביס ובהמשך החל להתנסות במגוון סמים מסוג קריסטל והרואין. במקביל החל מעורבות בפלילים, לצורך קניית הסמים, לרבות חוסר יציבות תפקודית ומעורבות עבריינית. לדבריו, לאחר מעצרו, נגמל באופן עצמאי ומזה כ- 7 חודשים לא צרך סמים או אלכוהול. עם זאת ציין כי ממשיך להתמודד עם רצונו לחזור ולצרוך סמים, ומגלה נכונות ומוטיבציה ראשונית לטיפול אינטנסיבי וממושך.

שירות המבחן ציין כי מזה שנה וחצי ניהל הנאשם אורח חיים בלתי יציב שכלל כאמור התנהגות עבריינית, שהתאפיינה באימפולסיביות, קושי בהצבת גבולות פנימיים להתנהגותו וקשיים בוויסות דחפים כפי שבא לידי ביטוי בהתמכרות לסמים והתנהגותו בביצוע העבירות. והעריך כי בהיעדר טיפול אינטנסיבי בעל גבולות ברורים, הנאשם נמצא בסיכון משמעותי להישנות התנהגות פורצת חוק.

לאור האמור, הומלץ לדחות את הדיון ב- 3 חודשים במהלכם ישולב הנאשם בקהילה הטיפולית מלכישוע.

בתסקיר מיום 16.12.15 צוין, כי הנאשם מטופל במלכישוע מזה כשלושה חודשים. בשיחה עמו התמקד בהליך הטיפולי האינטנסיבי, הביע סיפוק נוכח התמדתו בטיפול והביע נכונות להמשיך במסגרת.

מדיווח גורמי הטיפול עולה, כי הנאשם משתף פעולה, עומד בזמנים ומתנהג על פי הנחיות הצוות ובהתאם לכללי הקהילה. ניכר כי הוא מגויס להליך הטיפולי ומעוניין לשנות את הרגלי חייו. מדבר בפתיחות, משתף באופן פעיל ומביע רגשותיו ודעותיו. הומלץ לדחות את הדיון בשלושה חודשים נוספים על מנת לבחון המשך השתלבותו בטיפול.

בתסקיר מיום 23.03.16 צוין, כי הנאשם מטופל במלכישוע מזה כחצי שנה. בשיחה עמו המשיך להביע סיפוק נוכח התמדתו בטיפול, שיתף כי נתרם מהטיפול, והביע נכונות להמשיך במסגרת.

מדיווח גורמי הטיפול עולה, כי הנאשם ממשיך לשתף פעולה, עומד בזמנים מתנהג באחריות ומשמש דמות מובילה בקהילה. והתחזקה התרשמותם כי הוא מעוניין לשנות את הרגלי חייו. במסגרת הטיפול הפרטני, ממשיך לשתף בחולשותיו, ובטיפול הקבוצתי משתף באופן פעיל ומביע את רגשותיו ודעותיו. שירות המבחן התרשם כי חל שינוי והעמקה ביכולתו של הנאשם להתבונן על חומרת מעשיו ועל הנזק שיקל להיגרם לאחרים, כמו גם הסיכון הכרוך בהתנהגותו העבריינית בתקופת ביצוע העבירות, וכי הנאשם ממוקד בהליך הטיפולי ועורך מאמצים רבים לשקם את חייו.

הומלץ לדחות את הדיון בעניינו בשלושה חודשים נוספים על מנת לבחון המשך השתלבותו בטיפול.

בתסקיר מיום 03.07.16 צוין, כי הנאשם מטופל במלכישוע מזה כ- 9 חודשים. בשיחה עמו המשיך להביע סיפוק נוכח התמדתו בטיפול, שיתף כי נתרם מהטיפול, והביע נכונות להמשיך במסגרת.

מדיווח גורמי הטיפול עולה, כי הנאשם נמצא בשלב המתקדם במסגרת. ממשיך לשתף פעולה, עומד בזמנים מתנהג באחריות ומשמש דמות מובילה בקהילה. מתוקף תפקידו במסגרת, הוא נדרש לקחת אחריות על

תפקודם של אחרים וניכר כי בעקבות תפקיד זה הוא נתון ללחצים ולעיתים מגיב בתוקפנות ואימפולסיביות. לצד זאת בולט כי רמת המודעות שלו להתנהגותו עולה באופן הדרגתי ובהתאם הוא לומד לשנות את תגובותיו. צוין, כי במסגרת הטיפול הפרטני, ממשיך לשתף בחולשותיו, ובטיפול הקבוצתי משתף באופן פעיל ומביע את רגשותיו ודעותיו. והתחזקה התרשמותם כי הוא מעוניין לשנות את הרגלי חייו.

שירות המבחן חזר על התרשמותו והמליץ לדחות את הדיון בעניינו בשלושה חודשים נוספים על מנת לבחון המשך השתלבותו בטיפול.

בתסקיר מיום 27.09.16 צוין, כי הנאשם מטופל במלכישוע מזה כשנה. בשיחה עמו המשיך להביע סיפוק נוכח התמדתו בטיפול, שיתף כי נתרם מהטיפול, והביע נכונות להמשיך במסגרת. התייחס להתנהגותו פורצת הגבול בעת ביצוע העבירה באופן ביקורתי ושקול, גילה יכולת להתבוננות משמעותית והבנה של חומרת מעשיו והנזק שנגרם לחברה כתוצאה מכך והביע נכונות לשאת בתוצאות מעשיו. צוין, כי כחלק מהשלב האחרון בתוכנית השיקום, עבר להתגורר בהוסטל בעפולה, המנוהל על ידי גורמי הטיפול בקהילה, והחל לעבוד במשרה מלאה כמסגר. במקביל החל לפעול להסדרת חובותיו מול הבנק ודיווח על רצונו להירשם בהמשך ללמודים אקדמיים ולהתייצב תעסוקתית. שיתף כי העתיק מגוריו לצפון הארץ על מנת להימנע מחזרה לסביבת ילדותו.

מחוות דעת עדכנית מסכמת עולה, כי במהלך החודשים האחרונים חלה התקדמות משמעותית נוספת בהתנהלותו של הנאשם. הוא שימש תקופה ארוכה בתפקידי ניהול ותיאום של תחומי עבודה בקהילה ונדרש לאחריות, התנהלות אסרטיבית ועמידה בגבולות. לאחרונה החל לבנות את חייו העצמאיים מחוץ לקהילה והראה רצינות ומחויבות להשתלבות תעסוקתית. בנוסף, בתאריך 05.09.16 סיים בהצלחה את הטיפול בקהילה ועבר להתגורר בהוסטל בעפולה. ההשתתפות בהוסטל אורכת כחצי שנה ובמסגרתה ממשיך הנאשם בטיפול הפרטני והקבוצתי.

שירות המבחן שקל את גורמי הסיכון והסיכוי של הנאשם והתרשם כי כיום הסיכון להישנות עבירות דומות מצד הנאשם פחת משמעותית. וצוין, כי על אף חומרת העבירה, ההמלצה היא על ענישה שיקומית אשר תאפשר לנאשם לשמר את הישגיו ולחזקם. הוסיף, כי עונש מאסר בפועל בעיתוי זה, נוכח גילו הצעיר והשלב ההתפתחותי הרגיש המאפיין גיל זה, יפגע במאמצי השיקום הרבים שמשקיע הנאשם לאורך כל הטיפול, עלול לקטוע את התהליך הטיפולי ולגרום לנסיגה במצבו של הנאשם.

לאור האמור המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש מאסר בעבודת שירות, מאסר על תנאי וצו מבחן למשך שנה, במהלכו שירות המבחן יעקוב אחר ההליך הטיפולי של הנאשם.

טענות הצדדים

1. ב"כ התביעה חזרה על עובדות כתב האישום. עמדה על מעשי הנאשם ונסיבותיהם; על הערכים

החברתיים שנפגעו ממעשיו; ועל מדיניות הענישה בעבירות הנשק; וטענה, כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 36 ל- 72 חודשי מאסר. באשר לעונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, טענה, כי הגם שהנאשם נעדר עבר פלילי, אין בכך כדי למנוע שליחתו למאסר. אשר להמלצת שירות המבחן, טענה, כי על אף התהליך החיובי שעבר הנאשם, הרי שבעבירות בהן הורשע יש להעדיף את אינטרס ההרתעה על פני שיקולי שיקום ואין בכך כדי להצדיק סטיה ממתחם העונש ההולם.

ביחס לעונשים שנגזרו על שותפיו של הנאשם, טענה, כי הנאשם 2 אמנם עשה מעשה אקטיבי על מנת לקבל את הנשק לידי, אולם לא היתה אינדיקציה לתכנון מוקדם או למודעות שלו למעשיו של יוסף. הנאשמים 3 ו-4 החזיקו בנשק אך לא היו שותפים בתכנון העבירות ולא היתה ראייה לכך כי היו מודעים לעובדה שמדובר בנשקים גנובים. ציינה, כי החייל יוסף אלעביד, שותפו של הנאשם, נדון בבית דין צבאי לעונש של 7 שנות מאסר בפועל.

עתרה להטיל על הנאשם מאסר בפועל ברף הבינוני של מתחם הענישה שהוצע, מאסר על תנאי, קנס וחילוט רכבו. הגישה פסיקה ואת גזר הדין של שותפו של הנאשם יוסף אלעביד.

2. ב"כ הנאשם עתר לקבל את המלצת שירות המבחן. טען, כי הנאשם עבר כבר דרך שיקומית אשר מצדיקה לחרוג ממתחם העונש ההולם. הנאשם בן 23, ללא עבר פלילי. הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי לפני ואחרי ביצוע העבירות. שהה כ- 4 חודשים במעצר, ו- 8 חודשים במעצר בית. לאחר מכן השתלב בקהילת "מלכישוע" שם שהה כשנה, ואז עבר לחצי שנה נוספת להוסטל בעפולה. היום הוא מתגורר בעפולה, נמצא בקשר טיפולי עם קהילת מלכישוע, ואמור לסיים את ההליך הטיפולי בחודש פברואר. הנאשם עובד ומעוניין להסדיר את חובותיו ולשקם את חייו. הנאשם הודה, חסך זמן שיפוטי, לקח אחריות על מעשיו ומבין את הפסול בהם. על הנאשם 2 שביצע עבירות הדומות במהותן לעבירות שביצע הנאשם, נגזרו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות. אשר לשותף החייל, הרי שמדובר במי שנשפט בבית דין צבאי, על פי חוק השיפוט הצבאי. בנוסף, בית הדין הצבאי שוקל שיקולים של מעילה באמון, פגיעה במשמעת הצבאית ועוד. הוסיף, כי חלקו של החייל הוא הדומיננטי והחמור, הוא היה הרוח החיה מאחורי המעשים והוא ביצע בפועל את גניבות הנשק מהבסיס. הפנה לתסקיר שירות המבחן ולהערכת שירות המבחן כי שליחת הנאשם למאסר עלולה לפגוע במאמצי השיקום שלו ולגרום לנסיגה במצבו. עוד ציין, כי הנשקים נתפסו והוחזרו לרשות הצבא. הגיש פסיקה.

דין והכרעה

1. מעשי הנאשם, המתוארים באישומים השונים שבכתב האישום, קשורים אלה לאלה מבחינת טיבם, מטרותם, הדמויות המעורבות בהם ופרק הזמן בהם התרחשו, ובנסיבות, יש לראות בעבירות שביצע הנאשם כמהוות אירוע אחד ולקבוע מתחם עונש הולם לאירוע כולו.

2. נשק הוא כלי מסוכן. החזקתו מחייבת רישוי, שקודמות לו בדיקות שונות והכשרה. הסיכון הגלום בהחזקתו, בנשיאתו ובשימוש בו שלא כדין, ברור מאליו.

מכירת נשק לאחר, חמורה עוד יותר, שכן אין לדעת לאלו ידיים הוא יגיע ואיזה שימוש יעשה בו.

"כלי הנשק הנסחרים עלולים לעבור מיד ליד. הם לא נרכשו באופן חוקי וחזקה שהם לא נועדו לשמש מטרה חוקית. גם כשהם נמצאים בידי אדם שאינו עבריין טמונה בהם סכנת חיים. קל וחומר אם הם מתגלגלים ומגיעים לידי גורמים עוינים, ועלינו לקחת בחשבון אפשרות זו, להרתיע מפניה ולמנוע את הסכנה המחמירה והולכת הצפויה מן הסחר בנשק. לכן שומה על בית-המשפט להתריע כנגד סכנה זאת ולפעול כנדרש כדי להרתיע מפני עבירה זאת". (ע"פ 4609/98 טאהא נ' מדינת ישראל, תק - על 716 (2)99).

"אין ערוך למסוכנות הסחר הבלתי חוקי בנשק. נשק שכזה עושה את דרכו לא דרך לידיים עברייניות, לגורמים עוינים, לשימוש פלילי ולפעילות טרור. סכנת נפשות ליחידים ולציבור. בשיקולי הענישה בכגון דא יש לבכר את האינטרס החברתי הכולל, על פני נסיבותיו האישיות של נאשם". - ע"פ 3138/11 עפיף הייבי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 6.3.12)

3. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות על ידי הנאשם הם בין היתר, שמירת החיים והגוף, שמירת שלום הציבור ובטחונו ושמירת רכוש הצבא.

הסכנה הטמונה בהגעת כלי נשק ותחמושת לגורמים עברייניים או עוינים, לבטחון המדינה ולשלום הציבור, ברורה מאליה ואינה צריכה פירוט. כאן, המדובר בשני רובי סער צבאיים - שעל כל אחד מהם מותקנת כוונת - שכח האש שלהם משמעותי וסכנת הגעתם לידיים עברייניות או לידי מפגעים, רבה וחמורה. משכך, מידת הפגיעה בערכי בטחון המדינה ושלום הציבור, הינה משמעותית.

4. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות הנשק, במיוחד כשמדובר בכלי נשק התקפיים, עוצמתיים, הינה של החמרה מובהקת.

"נוכח היקפן המתרחב של עבירות המבוצעות בנשק בכלל וסחר בנשק בפרט, וזמינותו המדאגה של נשק בלתי חוקי במחוזותינו, התעורר הצורך להחמיר בעונשי המאסר המוטלים בעבירות אלה. אכן, "התגלגלותם" של כלי נשק מיד ליד ללא פיקוח עלול להוביל להגעתם בדרך לא דרך לגורמים פליליים ועוינים. אין לדעת מה יעלה בגורלם של כלי נשק אלה ולאילו תוצאות הרסניות יובילו - בסכסוך ברחוב, בקטטה בין ניצים ואף בתוך המשפחה פנימה. הסכנה הנשקפת לציבור כתוצאה מעבירות אלה, לצד המימדים שאליהם הגיעו, מחייבים לתת ביטוי הולם וכבד משקל להגנה על הערך החברתי שנפגע כתוצאה מפעילות עבריינית זאת, הגנה על שלום הציבור מפני פגיעות בגוף או בנפש, ולהחמיר את עונשי המאסר המוטלים בגין פעילות עבריינית זאת, בהדרגה..." - ע"פ 1323/13 רן חסן ואחר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 05.06.13.

"דברים אלה עולים בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה, הנוטה להחמיר בעבירות של החזקת נשק שלא כדין ושימוש בנשק, בדרך של ענישה מרתיעה והרחקת מבצע העבירה מן החברה לתקופה מסוימת. זאת, בעיקר בשל כך שעבירות מסוג זה מקימות פוטנציאל להסלמה עבריינית ויוצרות סיכון ממשי וחמור לשלום הציבור וביטחונו". ע"פ 3156/11 **ג'מיל זראיעה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (21.02.12)

"הסכנה הטמונה בעבירה החמורה של החזקת נשק מצדיקה הטלת עונשי מאסר לריצוי בפועל גם על מי שזו עבירתו הראשונה. בבוא בית המשפט לשקול את הענישה בעבירות מסוג זה, עליו לתת משקל נכבד יותר לאינטרס הציבורי ולצורך להרתיע עבריינים בכוח מלבצע עבירות דומות, על פני הנסיבות האישיות של העברייין. רע"פ 2718/04 **אבו דאחל נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (29.3.2004).

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות הנשק השונות, הסכנות הנשקפות מהן ותוצאותיהן הקשות (ראו למשל, ע"פ 5833/07 ח'ורי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], 18.11.2007).
לאחרונה ניכרת מגמת החמרה בעונשי המאסר הנגזרים על נאשמים בעבירות אלו, נוכח היקפן המתרחב והצורך בבלימתן... בע"פ 2251/11 נפאע נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], 4.12.2011 (להלן - עניין נפאע) **נקבע כי הגיעה העת להחמיר בעונשיהם של נאשמים המורשעים בעבירות נשק בכלל ובעבירות סחר בנשק בפרט.** - ע.פ. 4450/11 **חאלד עספור ואח' נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו], 8.2.12.

5. הלכה למעשה, על המורשעים בעבירות נשק מוטלים עונשי מאסר משמעותיים.

בע"פ 1323/13 **רך חסן ונסים אגבריה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 5.6.13) הורשעו המערערים בעבירת נשק, בכך שמכרו לסוכן משטרה סמוי **רימון הלם** צה"לי תמורת 1,300 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין שנה ל- 4 שנות מאסר וגזר עליהם **24 חודשי מאסר בפועל** על עבירת הנשק. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע כי הגם שבהתחשב בסוג הנשק המדובר, מתחם העונש שנקבע מחמיר מעט, הרי שבהתחשב במגמת החמרת הענישה בעבירות נשק, העונש שנגזר על המערערים איננו מצדיק התערבות.

בע"פ 3138/11 **עפיק הייבי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 06.03.12) דובר במערער שהורשע על פי הודאתו בקשירת קשר לפשע ובנסיון לסחר בנשק, על רקע נסיונו למכור **אקדח** לסוכן משטרה. בית המשפט המחוזי גזר עליו **36 חודשי מאסר בפועל** ובית המשפט העליון דחה את ערעורו על חומרת העונש.

בע"פ 4841/11 **אחמד עאסלה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 08.02.12) הורשע המערער בעבירה של קשירת קשר לפשע ובעבירה של סחר בנשק, על רקע מכירת **אקדח** לסוכן משטרה, ודינו נגזר ל- **30 חודשי**

מאסר בפועל. ערעורו על חומרת העונש נדחה, תוך שבית המשפט העליון קובע כי העונש שנגזר עליו איננו סוטה מרף הענישה הראוי.

בע"פ 5549/09 **ניסים יעקב נ' מדינת ישראל** ([פורסם בנבו, 06.01.10]) נדון עניינו של מערער **שקשר קשר עם חייל צה"ל ואחר, קטין, לגנוב נשק מבסיס צבאי**. החייל והקטין גנבו את הנשק, פגשו במערער מחוץ לבסיס, והמערער שילם לקטין. **הנשק עצמו אבד**. בית המשפט המחוזי גזר על המערער **4.5 שנות מאסר בפועל**, וערעורו על העונש נדחה. צוין, כי **החייל נשפט בפני בית דין צבאי**, שם ביקש לצרף תיק נוסף בו הודה, גם הוא מאותו תחום - גניבת נשק מצה"ל, ונדון **לשש וחצי שנות מאסר** ושלוש שנים מאסר על-תנאי. **הקטין נדון לעשרים ושניים חודשי מאסר**, וזאת במסגרת הסדר טיעון שכלל גם הסכמה לעניין העונש.

" הערעור ראוי להידחות גם לגופו, נוכח חומרתן של העבירות. המערער נטל חלק פעיל בקשר לגנוב נשק מצה"ל, ובמטרה למכור אותו לאחר תמורת בצע כסף. אין ספק שהמערער ידע כי הקונה הפוטנציאלי עתיד להשתמש בנשק למטרות אסורות, שאם לא כן, היה פונה אותו קונה לרשויות המוסמכות ורוכש נשק כדין. כך או כך, לא ידוע מה עלה בגורלו של הרובה שנגנב, ונדמה כי אין צורך להבהיר את הסכנה הנשקפת לצבור מנשק זה. בנסיבות אלו, ובמטרה לגמול ליחיד ולהרתיע את הרבים, לא מצאנו בעונש חומרה כלשהי, ומכאן ההחלטה לדחות את הערעור."

בע"פ 5318/03 **סלע עמר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 08.01.04), דובר במערער שבין השנים 2000 ו-2001 מכר ביחד עם אחר במספר הזדמנויות אמצעי לחימה מסוג **תחמושת - כדורים בכמויות גדולות ביותר** תמורת סכומי כסף ניכרים. **אמצעי הלחימה נגנבו מצה"ל על ידי השותף, חברו של המערער**, ובידיעתו של המערער, תוך שהשותף מנצל לצורך כך את היותו חייל בשירות סדיר בצבא ואת נגישותו לתחמושת צה"לית. בית המשפט המחוזי גזר על המערער **5 שנות מאסר בפועל**. ערעורו על העונש נדחה.

"המדובר בפרשה שכרוכים בה יסודות פליליים מורכבים, אשר משולבים בה, מבחינתו של המערער, ידיעה על גניבת הנשק מצה"ל, סחר בנשק גנוב, העברתו לידי גורמים פלשתינאים בשטחים, וכל זאת תמורת בצע כסף. העבירות בפרשה זו מסכנות את שלום הציבור ובטחונו באורח ישיר ומיידי מעצם העברתם של אמצעי הלחימה לגורמים פלשתינאים בשטחים, גם אם אין הוכחה לכך שהם עצמם גורמים עוינים פעילים, ועל כך אין צורך להכביר מילים. אולם מעבר לכך, יש בעבירות אלה גם סממן של הפניית עורף, עד כדי בגידה, בחובת האמונים המוטלת על כל אזרח כלפי מדינתו וכלפי החברה בה הוא חי, מכוחה חייב הוא לשקוד על טובתן ובטחונן. המערער הפר חובת אמונים זו בצורה קשה עבור בצע כסף, והחומרה המתלווה לכך אינה צריכה הדגשה."

6. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות -

לעבירות שביצע הנאשם **קדם תכנון**. מעשי הנאשם והחייל בוצעו במסגרת הקשר הפלילי שנרקם ביניהם; הפעולות שננקטו על ידם היו מתוכננות ומכוונות; והן חייבו, מטבע הדברים, הכנה ותיאום.

חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות היה משמעותי. הנאשם והחייל הם שיזמו את המעשים; לאחר

שהחייל גנב את הרובה הראשון, הנאשם הגיע לבסיסו הצבאי של החייל, קיבל ממנו את הרובה והחזיקו ברשותו; והנאשם והחייל לקחו את הרובים וניסו למכור אותם.

אשר לנזק שנגרם ממעשי הנאשם, הרי שכלי הנשק הגנובים נתפסו והוחזרו לצבא, אולם, **הנזק שיכל להיגרם** מהגעת הרובים לידיים עברייניות או עוינות את המדינה, גדול מאוד.

באשר למניע של הנאשם לביצוע העבירות, הדעת נותנת כי הוא נעוץ ברצון הנאשם להפיק רווח כספי.

7. העונש הקבוע לעבירת החזקת הנשק הוא 7 שנות מאסר והעונש הקבוע לעבירת הסחר בנשק הוא 15 שנות מאסר.

8. בהתחשב בחומרת מעשי העבירות שביצע הנאשם בנסיבותיהן, במידת אשמו של הנאשם, בערכים החברתיים שנפגעו ובמידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, וכן בהתחשב בעמדת התביעה באשר למתחם העונש ההולם, הרי שלמרות שלדעתי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם הוא גבוה מזה שהתביעה טענה לו, יש להעמידו כאן על 3 עד 6 שנות מאסר בפועל.

9. הפרשה בכללה חמורה מאוד. הנאשם חבר לחייל בשירות חובה בצה"ל וביחד הם תכננו שהחייל יגנוב כלי נשק מהבסיס הצבאי בו הוא משרת והם ימכרו אותו לאחרים תמורת 50,000 ₪. בפועל, החייל גנב שני רובי סער מבסיס צבא, הרובים הוצאו מרשות הצבא, והנאשם והחייל נעצרו כשהיו בעיצומו של ניסיון למכור את הרובים לאחרים.

בהתחשב בחומרת המעשים בנסיבותיהם ובנתוניו של הנאשם, העונש הראוי לנאשם - המושפע ממתחם העונש הנמוך יחסית לו טענה התביעה - הוא 5 שנות מאסר בפועל.

10. אין חולק שהנאשם עבר תהליך טיפולי משמעותי, במסגרת קהילה טיפולית מוכרת, שארך כשנה וחצי, והוא שיתף פעולה באופן מלא עם התהליך, הצליח בו, נתרם ממנו, ונראה שהוא שינה את אורחותיו.

נסיוני השיפוטי מלמדני, כי הקושי של פרטים הנמנים על האוכלוסיה הבדואית להשתלב בתהליכי טיפול משמעותיים, מוסדיים, המחייבים מטבעם ריחוק מהסביבה המשפחתית והקהילתית, פתיחות ושיתוף זרים, גדול יותר מזה של האוכלוסיה הכללית. למרות זאת, הנאשם עמד במשימה בהצלחה רבה ובולטת, סיים את הטיפול בקהילה, אחר כך התגורר בהוסטל בעפולה, הקשור למסגרת הטיפולית, במשך ששה חודשים, וגם את התקופה הזו הוא עבר בהצלחה. הוא עובד כמסגר ומתכוון להמשיך לחיות בעפולה, הרחק ממקום מגוריו וסביבתו המקורית, מתוך רצון לייצב את חייו ולהתקדם.

11. נתוני הנאשם, טובים. הוא צעיר. אין לו עבר פלילי. הוא בוגר 12 שנות לימוד. ויש לו תכניות ללימודים אקדמיים. לאחר שנתפס בביצוע העבירות, הוא התעשת, הודה במעשיו, בחר בדרך השיקום, עשה

כברת דרך ארוכה ומורכבת, והצליח.

12. התנהלות הנאשם לאחר ביצוע העבירות; התייחסותו לעבירות - בפני שירות המבחן ובבית המשפט; בחירותיו; פעולתו במסגרת הטיפול; הצלחתו בטיפול; שאיפותיו הנורמטיביות; ומעשי היומיום שלו הלכה למעשה; לצד נתוניו וכוחותיו; מכניסים אותו במובהק לגדר מי שהשתקם או לפחות יש סיכוי של ממש שישתקם, המאפשר עקרונית חריגה ממתחם העונש ההולם.

13. השאלה היא האם וכיצד יש להביא לביטוי את ענין שיקום הנאשם בעונש שיוטל עליו. האינטרסים של גמול והרתעה והאינטרס של שיקום הנאשם, ניצבים זה מול זה מלוא קומתם. מצד אחד, עבירות חמורות ביותר המצדיקות מיצוי חומרת הדין; וכן, נאשם אחר באותה פרשה, חייל בשירות חובה, שמעשיו אינם שונים מהותית מאלו של הנאשם, נדון ל- 7 שנות מאסר בפועל; ומנגד, נאשם צעיר, אשר עבר תהליך שיקומי ארוך ומשמעותי והצליח בו בצורה יוצאת דופן.

הקול האחד אומר, שבכל הכבוד לתהליך השיקומי שעבר הנאשם, העבירות שהנאשם ביצע חמורות ומסוכנות ואין זה מתקבל על הדעת, מבחינת האינטרס הציבורי, שהנאשם יצא מהעניין ללא עונש מאסר משמעותי. והקול האחר אומר, שיש לבחור בדרך שתגדיל את הסיכוי שהנאשם יתמיד בהימנעות מהשימוש בסם ויבסס את המסלול הנורמטיבי עליו הוא צועד, בין היתר כדי לחסוך את פגיעתו הצפויה באחרים במידה והוא ישוב לסורו. ואומר, שאם במקרה מובהק של תהליך שיקום מוצלח, שנראה על פניו כבעל סיכוי לנטרל את הגורם שהביא את הנאשם לבצע את העבירות, לא תינתן עדיפות לאינטרס השיקום, שגם הוא "אינטרס ציבורי", מתי תינתן לו העדיפות, ולשם מה אם כן הושקעו המאמצים בנאשם.

קול נוסף קורא שלא לנקוט עמדת קצה, של "אפס או מאה", דהיינו של הטלת מאסר ארוך או הימנעות ממאסר לחלוטין, אלא לבחור בדרך ביניים, בה המרכיב השיקומי ילקח בחשבון לעניין אורך המאסר שיוטל על הנאשם. כך שאם בנסיבות רגילות היה הנאשם נדון ל- 5 שנות מאסר בפועל, הרי שבהתחשב במרכיב השיקום תוטל עליו תקופת מאסר קצרה יותר.

14. לא אכחד. התחבטתי רבות. כאמור, המעשים חמורים ומחייבים ענישה הולמת ומרתיעה, ובנוסף, החייל המעורב בפרשה נידון בבית דין צבאי ל- 7 שנות מאסר בפועל.

בסופו של דבר החלטתי לדחות את דרך הביניים המתווה הטלת מאסר לתקופה קצרה יותר מהראוי לנאשם בהתאם לעקרון המנחה בענישה, ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו.

העניין שבשמו יש מקום לשקול להטיל על הנאשם עונש קל מהראוי למעשיו, הוא שמירת ההישג השיקומי שלו. מאז ביצוע העבירות חלפה תקופה של כשנתיים וחצי. הנאשם היה במעצר כ- 4 חודשים. לאחר מכן הוא היה

במעצר בית תקופה של כ- 8 חודשים. ואחר כך הוא היה במסלול טיפולי-שיקומי תקופה של כ- 18 חודשים. שירות המבחן חיווה דעתו כי עונש מאסר בפועל בעיתוי זה - נוכח גילו הצעיר של הנאשם והשלב ההתפתחותי הרגיש המאפיין גיל זה - יפגע במאמצי השיקום הרבים שהנאשם השקיע והוא עלול לקטוע את התהליך הטיפולי בו מצוי הנאשם, לפגוע בתוצאותיו ולגרור לנסיגה במצבו של הנאשם. בנוסף, מאסר בפועל יחשוף את הנאשם להתמודדות עם דפוסי התנהגות כוחניים ועבריינים מהם הוא עושה מאמצים להתרחק והם מנוגדים למאמציו לשיקום.

בנסיבות אלה, בחירה בדרך הביניים משמעה - למרות נקודת האיזון השונה שלה - העדפה של אינטרס הגמול על פני אינטרס השיקום, שההתנגשות ביניהם היא השאלה המבקשת פתרון.

15. על רקע הצלחת התהליך הטיפולי של הנאשם ובהתחשב בשינוי שחל בתפיסות הנאשם, בהתנהגותו ובשאיפותיו, הרי שבין האפשרות לשלוח אותו למאסר, כראוי למעשיו, תוך לקיחת הסיכון שהוא ידרדר חזרה לשימוש בסמים ולתפיסות עברייניות ובתום מאסרו ישוב ויפשע ויפגע באחרים, לאפשרות להטיל עליו מאסר בעבודות שירות ולהעמידו במבחן, תוך תקווה שהוא יתמיד ויתקדם במסלול בו הוא צועד, אני סבור שיש לבחור באפשרות השניה.

יש לזכור שהנאשם נמצא בתהליך המשפטי מזה כשנתיים וחצי והוא צפוי עוד ל- 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ולשנת מבחן. בסך הכל הוא ייצא בתהליך תקופה של כ-3.5 שנים. מתוכן, כמצוין, 4 חודשי מעצר, 8 חודשי מעצר בית, 18 חודשי טיפול ושיקום, 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, ושנת מבחן (חופפת לתקופת המאסר בעבודות שירות).

16. תוצר לוואי, חשוב בפני עצמו, המתקבל מהעדפת בית המשפט את שיקולי השיקום על פני שיקול הגמול, הוא העצמת מסגרות השיקום המוסדיות. מקרים כאלה מעבירים מסר למטופלים ולמטפלים, מגבירים את המוטיבציה לטיפול ומפיחים רוח חיובית.

17. הפער בין עונשו של הנאשם לעונש שהוטל על שותפו החייל - 7 שנות מאסר בפועל, עצום, והוא גורם לאי נוחות אינטואיטיבית, שכן, הציפיה היא שעל המעורבים באותה פרשה, שחלקם בה דומה, יוטלו עונשים דומים. ואולם, אחד הפנים של אינדיבידואליות הענישה הינו, שנאשם שנסיבותיו מצדיקות זאת, ייענש בהתאם לשיקולי שיקומו, גם אם שותפו לעבירה - שנסיבותיו לא הצדיקו גישה דומה - נענש בחומרה רבה.

18. נוכח כל האמור, אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

א. 6 חודשי מאסר בפועל. אם הממונה על עבודות השירות יחווה דעתו כי הנאשם מתאים לביצוע עבודות שירות, הוא יוכל לשאת את המאסר שנגזר עליו בעבודות שירות.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, מהיום, שלא יעבור עבירת נשק המסווגת כפשע.

ג. קנס בסך 10,000 ₪ או 40 ימי מאסר תחתיו.

ד. מבחן למשך שנה.

19. אמנם הנאשם השתמש ברכבו במסגרת ביצוע העבירות שעבר, אולם השימוש ברכב לא היה מהותי בביצוע העבירות. בהקשר זה יצוין, שהתביעה לא ביקשה לחלט את רכבו של הנאשם 2, שגם הוא נסע ברכבו אל החייל שגנב את הרובה וגם הוא הוביל את הנשק ברכבו. בנסיבות אלה, אינני מוצא מקום להורות על חילוט רכבו של הנאשם.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, ג' ניסן תשע"ז, 30 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.